

NOTAT

Til Folketingets Europaudvalg

3. juli 2007

Notatet fremsendes også til Folketingets Kulturudvalg

Grundnotat om Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om en europæisk kulturdagsorden i en stadig mere globaliseret verden

KOM (2007) 242

1. Resumé

Kommissionen har på baggrund af en bred høringsproces fremlagt en meddelelse om kulturens rolle i en globaliseringskontekst.

I meddelelsen tager Kommissionen afsæt i globaliseringen og EU's hidtidige indsats i relation til kulturområdet og fremlægger forslag til tre målsætninger for en ny EU-kulturdagsorden: 1) Fremme af kulturel mangfoldighed og interkulturel dialog, 2) fremme af kultur som katalysator for kreativitet som led i Lissabon-strategien for vækst og beskæftigelse og 3) fremme af kultur som et afgørende element i EU's eksterne forbindelser. Endvidere foreslår Kommissionen bl.a. med udgangspunkt i hidtidige erfaringer fra arbejdet med Rådets flerårige arbejdsplan for kultur etableret nye partnerskaber og samarbejdsmetoder med medlemsstater, civilsamfundet og tredjelande. Kommissionen giver sit bud på, hvordan de foreslåede målsætninger og nye samarbejdsmetoder konkret kan gennemføres og iværksættes, idet det i meddelelsen samtidig fastslås, at kultur fortrinsvis er og bliver medlemsstaternes ansvarsområde, og at ethvert EU-initiativ skal ske under fuld hensyntagen til nærhedsprincippet.

Kommissionen opfordrer alle parter til at give tilbagemeldinger på meddelelsen. Endvidere opfordres Rådet konkret til at træffe beslutning om fælles målsætninger og en passende afrapportering, som Det Europæiske Råd herefter opfordres til at give sin tilslutning.

2. Baggrund

Europa er kendetegnet ved en rig kulturel mangfoldighed, som EU-kultursamarbejdet har til formål at fremme og udvikle¹. Udbuddet og efterspørgslen af kulturaktiviteter, kulturelle varer og tjenester er i stigning godt hjulpet på vej af den teknologiske udvikling.

Samtidig baner globaliseringen vej for mødet med anderledes kulturer fra andre verdensdele, hvilket både kan være kilde til berigelse af de europæiske kulturer og danne

¹ Som bilag til meddelelsen er en oversigt over EU's samlede indsats på kulturområdet: *Commission Staff Working Document – Inventory of Community actions in the field of Culture – SEC (2007) 570.*

grundlag for øget kulturel udveksling mellem Europa og resten af verden. Globaliseringen giver imidlertid også nogle udfordringer i forhold til f.eks. Europas identitet og evne til at sikre interkulturelle og sammenhængende samfund.

Fremme af kulturel mangfoldighed og interkulturel dialog er centrale indsatsområder, når det gælder om at sikre en verdensorden baseret på fred, gensidig forståelse og respekt for fælles værdier; f.eks. beskyttelse og fremme af menneskerettigheder og beskyttelse af sproglig mangfoldighed.

Et vigtigt skridt i den retning er ikrafttræden (den 18. marts 2007) af *UNESCO's konvention om kulturel mangfoldighed*². Konventionen er den første internationale traktat, der understreger kulturens og kulturpolitikens selvstændige betydning, og ikke mindst EU har spillet en meget konstruktiv rolle som led i dens vedtagelse og udbredelse.

Europas kulturelle rigdom og mangfoldighed er tillige et vigtigt aktiv i en vidensbaseret verden. Den kulturelle sektor i Europa er allerede en dynamisk sektor, både når det drejer sig om økonomiske aktiviteter og beskæftigelse i EU. Dette er senest blevet anerkendt af *Det Europæiske Råd*³, og den kulturelle sektors potentiale bør yderligere anerkendes og fremmes.

På den baggrund finder Kommissionen tiden moden til at foreslå en ny EU-kulturdagsorden.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Kommissionen henviser til art. 151 (TEF) om kultur og anfører, at kultur er og bliver primært medlemsstaternes ansvarsområde. Kommissionen fastslår, at EU-indsatser på kulturområdet skal ske under fuld hensyntagen til nærhedsprincippet, og at EU's rolle er at støtte og supplere frem for at erstatte medlemsstaternes indsatser.

Regeringen er enig i Kommissionens gengivelse af grundlaget for traktatens kulturartikel, men er samtidig opmærksom på, at meddelelsen også berører indsatser i henhold til andre bestemmelser (f.eks. indre marked, uddannelse, handel, eksterne forbindelser).

5. Formål og indhold

Meddelelsen har til formål at foreslå en ny EU-kulturdagsorden i en stadig mere globaliseret verden, som skal bygge på hidtidige resultater og styrke igangværende aktiviteter. Der er tale om forslag vedrørende målsætninger og metode:

² Dens fulde titel er: UNESCO's konvention om beskyttelse og fremme af de kulturelle udtryksformers mangfoldighed.

³ Formandskabskonklusioner fra Det Europæiske Råds møde den 8.-9. marts 2007.

Målsætninger

Dagsordenen foreslås at have følgende tre, indbyrdes forbundne, overordnede målsætninger, som alle parter opfordres til at bidrage til under fuld hensyntagen til nærhedsprincippet:

1. Fremme af kulturel mangfoldighed og interkulturel dialog,
2. fremme af kultur som katalysator for kreativitet som led i Lissabon-strategien for vækst og beskæftigelse,
3. fremme af kultur som et afgørende element i EU's eksterne forbindelser.

Kommissionen foreslår, at disse målsætninger skal være retningsgivende for EU-indsatser på kulturområdet fremover og giver sit bud på, hvilke konkrete indsatser der bør overvejes m.h.p. gennemførelse af hver målsætning:

Konkrete indsatser til fremme af kulturel mangfoldighed og interkulturel dialog

- Fremme af mobilitet for kunstnere og professionelle kulturudøvere samt fremme af udbredelse af alle kunstneriske udtryk på tværs af nationale grænser (bl.a. gennem forbedrede støttemuligheder og forbedret europæisk koordinering af forhold, der indvirker på kulturudøveres mobilitet på tværs af medlemsstaterne)
- fremme og styrkelse af interkulturelle kompetencer og interkulturel dialog; bl.a. gennem udvikling af en række nøglekompetencer inden for "livslang læring" (kulturel bevidsthed og udtryk, sociale kompetencer og medborgerkompetencer samt kommunikation på fremmedsprog).

Konkrete indsatser til fremme af kultur som katalysator for kreativitet som led i Lissabon-strategien for vækst og beskæftigelse

- Fremme af kreativitet inden for uddannelser bl.a. ved inddragelse af den kulturelle sektor og udnyttelse af kulturens potentiale inden for livslang læring,
- fremme af kapacitetsopbygning i den kulturelle sektor gennem efteruddannelse i management, iværksætterkultur og kendskab til markedsaktiviteter samt udvikling og tilgængeliggørelse af innovative finansieringskilder
- udvikling af kreative partnerskaber mellem den kulturelle sektor og andre sektorer (f.eks. IKT, forskning, turisme) m.h.p. forøget udbytte af investeringer i kultur og kreativitet; især som led i fremme af vækst og beskæftigelse samt regions- og byudvikling.

Konkrete indsatser til fremme af kultur som et afgørende element i EU's eksterne forbindelser ("kultur" forstået både som middel inden for EU's politikker vedr. eksterne forbindelser og udviklingssamarbejde og som mål i sig selv)

- Videreudvikling af den politiske dialog på kulturområdet med alle lande og regioner samt fremme af kulturel udveksling mellem EU og tredjelande og regioner,
- fremme af markedsadgang til europæiske og andre markeder for kulturelle goder og tjenester fra udviklingslande gennem målrettede indsatser samt aftaler,

der giver fortrinsbehandling, eller handelsrelateret bistand over for udviklingslande,

- brug af EU's politikker vedr. eksterne forbindelser og udviklingssamarbejde m.h.p. beskyttelse og fremme af kulturel mangfoldighed gennem finansiel og teknisk støtte til bevaring af og adgang til kulturarven samt aktiv fremme af kulturelle aktiviteter over hele verden,
- hensyntagen til lokal kultur i alle samarbejdsprogrammer og –projekter og fremme af øget adgang til kultur og kulturelle udtryksmidler,
- sikring af EU's aktive deltagelse i internationale organisationer, der beskæftiger sig med kultur, og i processen vedr. FN's "Civilisationernes Alliance".

Metode

Med henblik på gennemførelse af den foreslåede dagsorden foreslår Kommissionen etableret et "solidt partnerskab" mellem alle aktører. Partnerskabet foreslås iværksat gennem fire processer:

1. *Udbygning af dialogen mellem Kommissionen og den kulturelle sektor*, herunder Kommissionens kortlægning af sektoren, etablering af et "Kulturforum" m.h.p. konsultation af interessenter, fremme af debatskabende initiativer, tilskyndelse til sektorens egen sociale dialog,
2. *Etablering af en åben koordinationsmetode*, der således bygger videre på hidtidige erfaringer med Rådets flerårige arbejdsplan for kultur. Kommissionen finder kulturområdet (med overvejende medlemsstatskompetence) velegnet til en åben koordinationsmetode, som er karakteriseret ved at være en ikke-bindende mellemstatslig ramme for udveksling og fælles handlen med fælles målsætninger, regelmæssig opfølgning, udveksling af bedste praksis og relevante data m.h.p. udvikling af fælles erfaringsgrundlag. Grundet den kulturelle sektors særlige kendetegn foreslås fastlagt *generelle* målsætninger og et *let* regelmæssigt afrapporteringssystem. Konkret foreslår Kommissionen som videre proces, at Rådet tilslutter sig de foreslåede målsætninger, fastlægger prioriteringer og følger op med afrapportering hvert andet år. Som led heri vil Kommissionen i samarbejde med medlemsstatsrepræsentanter udarbejde en fremskridtsrapport. For så vidt angår målsætninger vedrørende eksterne forbindelser, vil arbejdet ske med inddragelse af det rette EU-regi, herunder også udenrigsministre.
3. *Understøttelse af vidensbaseret politikudformning*, herunder Kommissionens koordinerende rolle, hvor det er passende, i forbindelse med de foreslåede målsætninger og den foreslåede åbne koordinationsmetode. Konkret foreslår Kommissionen udveksling af data, case studier, samarbejde om evaluering og effektanalyser samt en forbedret indsats på statistikområdet. Kommissionen vil bidrage til denne proces ved gennemførelse af undersøgelser, samarbejde på tværs af tjenestegrene samt tilskyndelse til netværksdannelse blandt alle aktører på alle niveauer.
4. *Integrering af kultur i alle relevante politikker*, herunder forbedret koordinering mellem Kommissionens tjenestegrene m.h.p. hensyntagen til kulturelle aspekter inden for andre EU-indsatser og –politikker. Særligt i forhold til eksterne

forbindelser vil Kommissionen fokusere på multi- og interkulturel dialog mellem EU og andre internationale partnere; f.eks. gennem uddannelses- og andre initiativer rettet mod hele eller dele af verden.

Videre proces

De europæiske institutioner opfordres til at give en tilbagemelding på meddelelsen. Endvidere opfordres Rådet til at træffe beslutning om fælles målsætninger og en passende afrapporteringsproces inden for rammerne af en åben koordinationsmetode, som Det Europæiske Råd herefter opfordres til at give sin tilslutning.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om meddelelsen.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Meddelelsen har ingen konsekvenser. Der er tale om forslag til målsætninger og samarbejdsmetoder, som sigter på at målrette og styrke igangværende EU- og nationale initiativer under fuld hensyntagen til nærhedsprincippet.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Meddelelsen medfører ikke i sig selv væsentlige statsfinansielle, administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget.

9. Høring

Meddelelsen er sendt i en bred høring blandt organisationer og institutioner fra fortrinsvis kunst- og kulturverdenen: Akademiet for de Skønne Kunster, Akademisk Arkitektforening, Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv, Arkitektforbundet, Bibliotekarforbundet, Bibliotekslederforeningen, Billedkunstnernes Forbund, Brancheforeningen for Undervisningsmidler, Center for Kultur og Udvikling CKU, Danish Crafts, Danmarks Biblioteksforening, Danmarks Forskningsbiblioteksforening, Danmarks Idræts-Forbund, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Artist Forbund, Dansk Arkitektur Center, Dansk BiblioteksCenter, Dansk Design Center, Dansk Erhverv, Dansk Filmfotograf Forbund, Dansk Firmaidrætsforbund, Dansk Folkeoplysnings Samråd, Dansk Forfatterforening, Dansk Fotografisk Forening, Dansk Galleri Sømmenslutning, Dansk Industri, Dansk IT, Dansk Kapelmesterforening, Dansk Komponistforening, Dansk Kunstnerråd, Dansk Musikbiblioteksforening, Dansk Musikerforbund, Dansk Musikforlæggerforening, Dansk Organist- og Kantorsamfund, Dansk Solist-Forbund, Dansk Ungdoms Fællesråd, Danske Arkitektvirksomheder, Danske Billedautorer, Danske Billedkunstnernes Fagforening, Danske Biografer, Danske Dramatikeres Forbund, Danske Filminstruktører, Danske Formgivere, Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger, Danske Jazz-, Beat- og Folkemusikautorer, Danske Kunsthåndværkere, Danske Populærautorer, Danske Reklamebureauers Brancheforening, Danske Skønlitterære Forfattere, Danske Teatres Fællesorganisation, Danske Tegneserieskabere, Danske Uafhængige Pladeselskaber, Den danske Boghandlerforening, Den danske UNESCO-nationalkommission, Det Centrale Handicapråd, Det Danske Akademi, DR, Forbrugerrådet, Foreningen af Danske Kulturtidsskrifter, Foreningen af Danske Sceneinstruktører, Foreningen af

Danske Filmudlejere i Danmark, Foreningen af Kommercielle Lokalradio og TV-stationer, Foreningen af Videogramdistributører i Danmark, Foreningen Danske Designere, Forlæggerforeningen, Fotograferne, Freemuse, Håndværksrådet, IFPI Danmark, IT-Brancheforeningen, Kommunernes Skolebiblioteksforening, Kunsthandlerforeningen, Landsforeningen til bevaring af fotografier og film, Landsorganisationen i Danmark, Multi Medie Foreningen, Organisationen Danske Museer, Praktiserende Arkitekters Råd, Producentforeningen, Sammenslutningen af Danske Scenografer, Sammenslutningen af lokale radio- og tv-stationer i Danmark, Samrådet for Ophavsret, Solistforeningen af 1921, Teaterteknikerforbundet, Tegnerne/Tegnerforbundet af 1919, Teknologirådet, TV2/DANMARK, Unge Kunstnere og Kunstformidlere.

Der er høringsfrist den 10. september 2007.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen forholder sig positiv over for at drøfte de i meddelelsen foreslåede overordnede målsætninger, mulige konkrete indsatser og samarbejdsmetoder. Målsætningerne ligger i god forlængelse af hidtidige indsatser og drøftelser i EU-regi og af UNESCO's konvention om kulturel mangfoldighed. Regeringen finder derfor, at målsætningerne udgør et relevant og nyttigt grundlag for den videre drøftelse.

Med hensyn til forslaget om etablering af en åben koordinationsmetode vil regeringen arbejde for, at koordineringssamarbejdet i givet fald tilrettelægges smidigt, får et passende omfang og ikke indebærer unødige ressourcemæssige og administrative byrder.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forhandlingerne er endnu ikke startet, og der foreligger derfor ikke konkrete oplysninger om andre landes holdninger. Kommissionens meddelelse er imidlertid generelt blevet positivt modtaget, og der forventes åbenhed over for drøftelser af forslag til målsætninger og metode.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg, men forslaget til Rådets afgørelse om indgåelse af UNESCO's konvention om kulturel mangfoldighed har været forelagt udvalget til orientering den 11. maj 2006 med forudgående fremsendelse af notat af 1. maj 2006. Endvidere er forslaget til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om det europæiske år for interkulturel dialog (2008) blevet forelagt udvalget til orientering den 11. maj 2006 med forudgående fremsendelse af notat af 1. maj 2006. Endelig er emnet vedr. Rådets arbejdsplan for kultur samt kulturens økonomi blevet forelagt udvalget ved tidligere lejligheder, senest med forelæggelse til orientering af udkast til rådskonklusioner om bidrag fra den kulturelle og kreative sektor til at virkeliggøre Lissabon-målene den 16. maj 2007 med forudgående fremsendelse af notat af 3. maj 2007.